

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ, ШАЛЕ И Т.Д.

Година V.

У Новом Саду, 28. фебруара 1882.

Бр. 6.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Приу Гору и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Сретан био овај дан!

(22. фебруар 1882.)

Даљници се ближе жељом, —
Српски је то близ и даљ.
Душе клићу надом вељом:
„Живео нам српски краљ!“

Повесница нема скока,
Иде, куд је води суд.
Иде напред и кад с' враћа,
И кад иде у кривуд.

Та зар Дунав иде право?
Иде л' право грома стрел?
Иде тамо — иде амо —
Али нађе своју цел.

Гле, у прошлост петвековну
Народ слази бригогнан;
Диже круну, што је давно
Легла спати вечни л' сан.

Старе славе гласи брује.
Народ иште нови сјај.
Глув је, који сад не чује
Тог усклика уздисај.

„Ко то буди прошлост стару?
Зар будућност нема све?“...
Круна пита — одговорит'
Да ли, да ли песник сме!

Не, — кад народ цео збори
Песников се губи глас.

Јача с' песма данас ори,
Коју пева народ вас.

Клик се вије, да пробије
Облачнога неба свод.
„Кнез-Милане, сagni главу,
„Да ти круну мете род!“

„Па је онда крунисану
„Дигни, гледај многи јад!
Ако ти је круна хладна,
Алем јој је — топли над.“

Тако народ данас збори,
И у круни тражи спас.
Па нека се песма ори,
Народов је први глас.

Ма да ј' песник друге вере,
И данаске, к'о и пре, —
Ал' он зато голом главом
И у туђу цркву гре.

Он је вере шире, више,
И данаске, к'о и пре;
Ал' је ником не намеће,
Он је пушта нека зре.

Вера му је тако силна
Као вечног духа лет:
Да будућност носи свима,
Свим народма један цвет.

Будућност ће једном синут'
У најлепшем сјају свом,
Сви краљеви своје круне
Поскидаће тад пред њом.

Новом добу неће требат' —
Ал' док дође данак тај,
Срб ће чуват', — Срб ће бранит'
Српске круне поштен сјај.

Провејаће једна мис'о
Свих србињских груди жар;
Да ојача своју снагу
Згрлиће се млад и стар.

Душман неће дочекати,
Да с' раздора Србин мре, —

— Сваки своје уверење
Жртвоваће много пре.

Кад се пита о животу,
Снагу ј' дизат': први лек,
Без живота Србину би
Залуд дош'о бољи век.

Само тако ја разумем
Данас општи српски клик.
Само тако наше жртве
Добијају свестан лик.

Химне певат' ја не могу —
Не осећам с' на то зван.
Ал' се могу молит' богу:
*Срећан био овај дан!**)

Шетња по Новом Саду.

CIV.

Први зраци *пролећа* већ се појављују у природи: миомирна љубичица већ у велико ниче у рушцама од дугмета наших курмахера; невина дечица наша већ су почела пролетње хаљинице и шкрофле да добивају; дунавске лађе већ су започеле да плове и да путнике и мађарске касире носе у далеке крајеве света; паробродски (и руски) агенти већ су се по новинарским извештајима дали у велики посао; рибари и пештански министри пецају сомове; невине птице ластавице већ су се кренуле из Африке, да направе места дру Емилу Холубу, који се спрема да опет путује у африканске пустиње; топлоту и грејање већ почињемо и без новаца добијати из небесне фуруне; а, хвала богу, и у Београду је сијнуло и оно давно очекивано исторично „*пролеће*“, које нам донесе красни цветањ и украс — *краљевину српску!*

У пролеће обично скида човек са леђа и грбаче *тешке* хаљине и огртаче, дај боже, да с овим пролећем скинемо и ми све што нам је *тешко* било на грбачи, дај боже, да у новој *краљевини српској* засија сјајно и топло сунце слободе, слоге, *среће*, и *благослова!*

А од кога зависи *слога и јединство, братство и љубав* у земљи Душановој, у земљи српској? Зависи ли од светог Боне или од хинеских мандарина? Зависи ли од орангутана на острвима Борнео и Суматри или од Зулукафера и од бубуљице на носу перзијскога шаха?

Не, не, ја бих, рекао да то зависи од — *нас самих*, од *нас самих*, од нашег срца и разума, од наше воље и памети. Је ли боља *мржња* него *љубав*? Је ли спасоноснија *свађа* од *мира*? Је ли боље *расстројено рушење* него *заједнички рад*?

Па ако није онда одаџимо *мржњу* и *свађу*, *ма* нимо се *рушења* и *квара*, а *пригрлимо братску љубав*

и *блажени мир* и латимо се *сложнога рада* у корист отаџбине, па нека престану потребе новинарских вечитих препирака, бесплодних полемика, празних и пакосних „*изјава*“, и нека све то утоне у мору заборава, а што је ко погрешно нека исправи, а од сада нека под жезлом новог краља српског процвета земља Србија све лепше и лепше, све бујније и бујније на срећу и дику свима синовима Србије а на радост васцелом народу.

То би желили ми одавде браћи својој у суседној монархији, а браћи и по крви и језику!

Но сад још долази питање: *ко* ће извршити свечани акт крунисања у Жичи седмобратној? Где је црквена поглавица, што је благословила војску српску, кад се кренула пре неку годину да извојује независност кнежевине и спреми пута краљевини српској?

Ми се одавде издалека надамо, да ће први чин *краљевске* владе бити, да се народна радост увелича тиме, што би се позвала *она иста рука*, да *благослови* и *новога краља српског* и онда би држали, да је Србија земља сретна, јер у своме крилу грли праву и искрену браћу и пријатеље отаџбини, а не — —, но, лепа ствар! Та зар је ово „*Стармали*“, за који ја пишем?! Па што ви то мени висте пре казали? А ја бога ми, држим, да пишем за „*Хришћански весник*“ или за други који наш ваљани црквени и педагошки лист! Та за „*Стармали*“ треба писати *шаливо* и *лакрдџашки*, а не поповати ваздан о свађи, неслози, мржњи и т. д., та то нас *и од куће* тера!

Ал бадава је сад. Сад су ме тако обузеле мисли о *краљевини српској*, о *слози* и *љубави*, о *поправљању* учињених гиксера — да ме је скроз пробила најсвечанија озбиљност и не пада ми на ум ама баш никаква шала и *лакрдџа*, а и да ми падне, ја би се нашао на њу увређен и оправио бих је до сто „*Домишљана*“!

*) Под првим утиском опште радости, при укрштају разних осећаја, мисли, дужности (српских и надсрпских), оте ми се у једном тренутку ова песма из душе. И ја је оваку, као што је, неутлађену (али искрену), непоправљану, да и непрочитану, пуштам у вихар данашње радости, уверен, да она није излив само моје, већ излив још многих српских душа.

С тога нека опрости драги читалац српске крви и српског осећања, што ни број „Стармалог“, који после 22. фебруара изиђе, не може да се шали и да сатирише, јер шала и сатира би га морала да сети на неке личности, које би му помутиле ведри и радосни расположејај душе у овом свечаноме тренутку.

Аб.

Жалосна парница.

С леве стране стоје: *Лаж, бунило, користољубље, одметање, подметање, кукавщина, улизивање, вукодлачије и т. д.*

С десне стране стоје: *Истина, свест, понос, правда, чисто родољубље, српско уздање и т. д.*

Дух времена (седи на председничкој столици; суче брке, — хвата муве, — погледа каткад на сат, — и пушта партаје да алегирају).

Лаж, бунило и т. д. Срби под угарском круном треба да се поделе на две партаје. Тако ћемо и ми боље одговарати начелу дуализма, што је основни темељ данашњих одношаја, и угодићемо намери меродавних кругова.

Истина, свест и т. д. Ми држимо да је слога и споразум најбољи лек нашем болу.

Лаж, бунило и т. д. Вашем болу, — хе! Ал нас ништа не боле, па нам не треба ни лека.

Истина, свест и т. д. Заболеће и вас љуто, само чекајто мало.

Лаж, бунило и т. д. Нама није до чекања. То је већ решена ствар; Срби се морају и то својски поцепати. Морају се дотле борити, док једни друге не поједу. То је већ тако наређено. Сад само треба да пребројимо војске, — да знамо ко је чији.

Истина, свест и т. д. А на што је то?

Лаж, бунило и т. д. То је већ тако наређено, — да се јасно зна ко је чији.

Истина, свест и т. д. Добро, а ви избројте вашу чету, вас је и тако мало. А оно остало је наше.

Лаж, бунило и т. д. Ајак, ви морате избројити своје, — или ви канда већ и немате никог свог.

Истина, свест и т. д. (Зажаре се у лицу) Сви који су пријатељи тужном Србинству, ти су наши. А који нису наши, ти су — ваши.

Стармалов извештач. (Слуша кроз прозор и бележи): „А који нису наши, то су — ваши.“

Ст. Извештач.

П и т а њ а.

на која ти се само одговара.

Ко је црњи и од ђавола **А**?

Ко је без воље народне иншталира **Н**?

Ко је оној клики — која гроб автономии копа, во **В**?

Ко није биро сретства за постигнуће целих свој **Е**?

Ко је задао народу српск. велики бо **Л**?

Ко се клетве народне не бо **Ј**?

Ко се хваста да му је у бичу и бријачу мо **Т**?

Грба.

Из Сомбора.

Има једна стара песма, која каже:

„И жалостан мор’о би се гротом смејати,
Сомборске се фрајле стиде коло играти;
Све туђе игре играју,
И туђе књиге читају“.

То је стара песма али није све рђаво што је старо, н. пр. старо вино. А друго ми добро знамо, да старе ствари често долазе опет у моду. Ето на пр. сад хоће опет *кринолин* да се уведе и већ се у Француској и носи.

Па кад је тако, за што и она споменута стара песма не би могла опет доћи у моду, особито, ако би одговарала истини и околностима.

Хајде да видимо.

У Сомбору је недавно давана *српска беседа*. Ту су многе српске госпе сјајиле својом — одсутношћу. Хе, боже мој, не треба томе замерити: хрђава су и оскудна времена, нема се новаца за добровољни прилог, за хаљине и шлепове, за рукавице и цвеће; а друго, можда је било и других препрека: једну је госпу можда болео зуб; друга је ваљда иначе била болесна, па је морала звати Чивутина доктора да је лечи; трећа је можда баш то вече морала да даје „јаузн“; четврта је баш читала зар какву занимљиву новелу у „Ueber Land und Meer“-у, те од љубопитства није могла да прекине; пета је ваљда хтела да доврши нову „корпу“ коме за имен дан и т. д.

Дакле нема замерке, што не дођоше на *српску* беседу.

Али :

Наскоро за тим давала је забаву *мађарска дарларда*, (она иста, што јој је г. Ђока Михајловић поклонио лане 50 фор.) Па то вече није неке Српкиње које не беху на „Беседи“ српској, ни зуб болео, ни оскудица у новцу задржала, нити их је то вече Чивутин лечио, нити су коме спремали „корпу“, него лепо допловише на својим шлеповима и доведоше и своје мужеве и рођаке. Да смо *Весели*!

На ово „Стармали“ има само да каже: Jó mulatságot kívánok! Или да заплаче песму:

„И жалостан мор’о би се гротом смејати
Сомборске се фрајле стиде коло играти,
Све туђе игре играју,
И туђе књиге читају“.

Брате Ђено, мани се ти „ђулића“, нека они остану српски, него преведи ти њима ову песму на мађарски!

Аб.

На балу.

На балу за време кадрила рећи ће неки фићфирић својој тенцерки:

— Ви рекосте, госпођице, да ваш отац има две куће.

Она. Јесте, две куће и велики виноград.

Он. Но дакле, и ви још сумњате о мојој љубави.

У ш т и п ц и.

§ Чивутин Singer доказује сада, да Марко Краљевић није био ни Србин ни Хрват, него баш прави Чивутин, јер је с Турцима често *правио шпекулације*.

* * *

□ Јаша Игњатовић доказује у 7. бр. свога листа, да Вук Бранковић није био *издајца*. Није, Јашо, није, можеш се дакле слободно с њиме руковати!

* * *

× Бискуп Штросмајер написао је и другу окружницу, у којој учи „*пристојности*“ наше владице, који су му одговорили на његово прво писаније. Ја мислим да баш „пристојност“ захтева на писмо *одговори*, а „непристојност“ би се имала пребацити онима, који нису одговорили.

* * *

+ Пошто је сентомашки учитељ који је био вешт баштован захвалио на служби и отишао из Сентомаша, то сад Сентомашани расписују стечај за учитеља који се у *виноградарству* добро разумева.

* * *

○ Даклем видите, да код нас свесних Срба помалке јавна реч и опомена. Лане смо викали, што у овдашњем мађарском кlostеру има 42 Српкињице, а ето видите, ове године има их само 40! (А оне две иду у *мађарски „биргершул“*).

* * *

Један Сомборац кад је прочитао у „Пешти наплатку“ грдњу против „Пере Сегединца“, тако се рапрдио и — поклатио мађарској „Даларди“ 50 ф.

Аб.

Опасно, опасније, најопасније.

Данас је *опасно* одмора ради гдегод на клупу сести. Јер после кад човек *устане*, могу повикати да је *устаи*, па ето да га затворе.

Још је *опасније* ако кога гурну, а он не падне на нос, него на леђа. Онда могу да повичу: овај не *љуби* своју домовину.

Најопасније је данас бити вешерка. Јер ако њушкала намиришну код ње рубље, казаће так: Ово није *чист* посао!

Нов начин лечења.

У држави Санфранциско сваде се два доктора при постељи једног болесника. Не само да се сваде, него се још и потуку. Болесник се томе толико смејао, да се сав ознојио. А зпојење му је баш и требало. И он од тога оздрави.

П у с л и ц е.

Оно што јесте, јесте. Сад већ увиђам и ја, да *устаи не бране* своју слободу, — (него им је други *броне*).

Др. Петар Михајловић у своје младо и зрелије доба радо је читао клонштокову Месијаду. — Ал да ће му Анђелић бити Месија, то онда још за цело није ни *сневао*.

Дунав је на неким местима тако плитак, да се многи новинари забринули, како ће своје уводне *чланке* писати,

Новине ономад донеше глас, да се довлаче неки *људи*, који Тисино добро шпијонирају. — Но верујте ми, ти су *људи* или *луди* или *безпосличари*. — Да су они паметни, они не би шпијонирали Тисино добро, него Тисино зло; — то би имало више смисла.

У Хрватској мора бити да је правда *јако отела* мах и обезобразила се. Ономад су тамо *суспендовали* шест *правдохранитеља* (адвоката).

Пожунско-чивутске „новине Pressburger Zeitung“ доносе белешку под насловом „Nationalitätenkampf“, у којој се приповеда, како у Новом Саду трвења између народности *отимају* маха у озбиљном виду. *Скоро* сваки дан се *туку* на јавним местима *милитарци* са *цивилнима*. Најизгредније се влада *сриска* омладина. Ови млади *људи* тражећи по што по то *сукоб* иду *гомилама* *оружани* са *револверима* по *улицама*, где *мирне* *људе* *терају* са *тротоара*. Шта *више* и *позориште* и *друге* *јавне* *забаве* *посећују* са *револверима* у *цепу*, и т. д.

Кад је г. дописник већ почео, требао је потпуно *ствар* да *приповеде* у *чему* је, а кад он *није* *ево* *ја* *ћу*.

„Српска омладина *иде* *наоружана* — *мик*, *оскопима* и *дурбинима* по *улицама* и *чивутским* *пожунским* *новинама* и *тражи* *по* *што* *по* *то* *дописников* *мозак* и *памет*, но до данас *никако* га не *мога* *наћи* и *ово* је *бацило* *цело* *грађанство* у *велику* *бригу*.

Писца *пожунске* *нотице* не *знамо*, али га „Бач. бодрогер Пресе“ *одаје*, јер *вели* *да* *су* *писци* „Lumpaci Vagabundus und Consorten“. Не *знамо* је ли ова *фирма* *судски* *протоколирана*, али ако *није* *требало* *би* *што* *пре* *суд* *да* *је* *потражи* и *да* *их* *онако* *људски* *каким* *тешким* *протоколом* (по *перу*) *одаочи*.

Аб.

Жира. Даклем Јаша Игњатовић вели, да је Пера Сегединац био „дубијозан“ Србин. Верујеш ли ти то?

Спира. Могу и веровати. То јест ако ми брудер докаже, да Пера није умр'о на мукама јуначким, већ да се угушио у салу каквог диспозиционог фонда, — онда не само да ћу веровати, него ћу се и заклет, да је Пера Сегединац био „дубијозан“ Србин.

Жира. А има-ли и данаске у протоколу живих који „дубијозан“ Србин?

Спира. Има, да како; али само у полак.

Жира. А који су то?

Спира. Сваки онај, који пред пештанском господом дуби, а зато ипак није увек јозан.

Жира. Лане је министар финансије Чеда доказивао скупштини да „Генерална Унија“ и бечка „Лендербанка“ није све једно и да оне ни у коме смислу не иду у поредо.

Спира. Но, па ето видиш да је он имао право!

Жира. Е да?

Спира. Та сад су о томе сви уверени, да „Генерална Унија“ и бечка „Лендербанка“ не иду у поредо, — него долазе једна за другом.

Жира. У Далмацији многе најмирније људе, само за то што носе црногорске капе, цитирају пред полицију.

Спира. А знаш ли ти како се зове тај посао?

Жира. Не знам.

Спира. То се зове *капацитирање*.

Жира. Даклем већ су и „Српском колу“, одузели постдеби. За што је то?

Спира. За што? — За што? — Зашто се зове „Српско Коло“ — зашт' се не зове н. пр. „Магарски чардаш“, или „Немачки валцер“, — па га онда не би гонили.

П р о с и д б а.

Хумореска Лазе Нанчића.

I.

(Свршетак).

„Није друкчије него те баш ја морам усрећити — настави Милан свој говор са свим тихо. — Ја имам у селу П. неку моју далеку рођаку. Она је кћи тамошњег попа; она је врло млада девојка, тек ако јој сад има 18 година а добија 6000 фор. мираза. Таман „партија“ за тебе! А и иначе је девојка мирна и скромна; у какав модерни институт није ни завирила, дакле нема ни појма о еманципацији женскиња, а то је данас главни узрок, што има

толико разводних парница и што конзисторије имају много више посла, него што имају уредници око подизања новаца, који им је упутником као претплата утекао. Па шта велиш, голубе мој, кад бих ја сутра тамо отишао и за тебе коју „добру реч“ рекао? а?

„Ох драги брате! уздахну Војин, и сузе му на очи ударише. „Ти би ме тиме за целог мог живота обвезао.“

„Махни се сентиметалности! Та ми смо за бога пријатељи од вајкада, па као такви дужни смо један другом на руку ићи. Ја ћу сутра собом повести и нашег пријатеља Каменка Божића, знаш он је човек ожењен, па има више „форме“. Ја сам додуше рођак, али сам момак, па с тога лакше је ако у име твоје говори још и један ожењен.“

„Али за име света, Милане, та Каменко је распуштеник! повика препануто Војин.

„Којешта! Ти ћеш нам дати твоје коње и кола, а они тамо у селу П. зар они знају да је Каменко „распуштеник“? Он ће тамо представљати примерног мужа — и за даље се немаш шта бринути. Сви је друго мој посао. Ти само чекај на наш повратак. па онда с нама заједно опет у село П., да званично запросиш моју лепу рођаку. . .“

„Ох!“ уздахну Војин пун миља, радујући се блаженству. . . „и да — настави Милан — углавимо, кад да буде прстен а кад сватови.“

„Ох!“ ускликну Војин сад још пунији миља, па у том сладострасном душевном расположењу жестоко загрли Милана и пољуби га ватрено.

„Охо! шта је то?“ повика Каменко Божић, који је донде слушао тамбураше, па га је сад из његовог дубоког музичног уживања тргло пућкање војиновог пољупца.

„Пристајеш ли дакле?“ питаше Војина Милан, не обзирајући се на каменково питање.

„На све!“ одговори Војин одлучно.

„Добро! А сад да пијемо „алдумаш“ до три сата, па онда ћемо ја и Каменко понети од куће црно одело и кошуљу, те ће мо доћи к теби. Одатле пак на кола у славно село П. — пристајеш ли ти Каменко, на „алдумаш“?

„Увек и сваком приликом, макар ми узрок никад ни не казали“ одговори овај.

„То је човек! А сад да пијемо“ ускликну Милан, па наручи тамбурашима да свирају сватовца, а пре тога морао је донети гостионичар приличан број литара вина на сто.

Тамбураши засвираше сватовца. . . Ох! како се оне меланхоличне речи у сватовцу испод веште руке свирача са тамбура у меке и танке звуке разлежу, па таласујући се по ваздуху, како мило и слатко потресају живце и чула човечија! А тек како је специјално Војину око срца било?! Док су се лагано разлагали звуци у почетку сватовца, њега је свега обузела нека милина, неко грозничаво очекивање, а у својој узаврелој фантазији, у оном милом осећају, што човечију душу и срце испуњује миљем и слашћу — видео је он, како брат изводи за руку своју сестру а његову будућу верну љубу! Па тек кад тамбураши убрзаше, кад изгледаше, да се етир претворио у миомир — онда, ох онда Војину ударише сузе радости на очи, па је хтео своје милом узбуђењу речима изрази дати, али му силни и бурни осећаји угушише глас, те није могао ни речце прозборити, него је само дрхшћућом руком из боца наливао ча-

ше, од којих је сваку прелио, највише пак своју сопствену, што значи, да су сви жедни били, а он понајвећма.

Тамбуре престаше, а чули се сад само мили звуци од куцања чаша, по којима је стручњак могао одмах познати, да су „ветерани“ ти, што се куцају. Јер и по куцању чаша познаје се новајлија, а познаје се и извећбани мајстор — извећбана рука. Кад се новајлије куцају нема ти ту ни трага од какве естетике и благозвучности, већ како незграпно узимљу у руке, тако исто незграпно и ударају чашу о чашу, што страшно вређа очи и уши онога, који цени естетику и који је навикнут на благозвучност. Међу тим, код „ветерана“ је то са свим друкчије! При куцању код ових, горњи крајеви чаша љубну се тако нежно ал ипак страшно, као што ваљда ни драги своју драгу не љуби, а одмах затим благогласно додирну се и доњи крајеви, па из те благозвучности јасно се чују речи: довде мораш испити! Бадава, без куцања нема правог весеља! Као што обична вода постаје „водицом“, т. ј. светом водом, чим је поп освешта и тури босиљак унутра, тако и куцање облагорођава пијење и весеље. Што је дакле воли босиљак, то је весељу куцање. С тога се ја ужасно једим кад видим како филистри пију своје вино или пиво а не куцају се, док међутим „бранденбургерима“*) неприја пиће, док се не куцну! То је по мом мишљењу учинио напредак цивилизације, који се често огледа и у сићушним формалностима.

Пре нег што пређем даље, могу још додати, да се наше друштво, што се искупило у гостиони код „бокала“ уз свирање тамбураша до три сата кудало, и веселило, а за тим се разиде.

II.

У Војиновој кући велика је спрема.

Милан и Каменко седе у ходнику за малим асталчићем, па сркућу ракију и залажу се врућим земичкама, што их је сад баш донео пекар. Код њих доле на земљи лежи повећа путничка торба, у којој се налазе две кошуље њихово црно одело и још неке ситнице. Војин пак метуо је у једну омању торбу хлеба и ладна печења, што се у кући од јуче нашло, а и напуна чутуру, која је управо толико велика била, колико она, што јој наш Змај спевао оду. Међутим је слуга очешао коње, намазао кола, једном речи, све је за пут спремно.

Милан је при ракији саопштио Каменку у чему ће се његова мисија у селу П. састојати, а Каменко је на то одмах пристао и ако је — тако рече — Војину добар пријатељ, па би га с тога требао одвраћати од корака, ког је наурио сад да учини. Али Милан је брзо умирио његову пријатељску савест. А напослетку, за што да се Војин не жени? Зар мора будућа војинова жена каква чангриза бити? Девојка је — као што Милан тврди — лепа и до-

бра па ето среће за Војина! Али тако се вели за сваку девојку, па одкуд онда толико злих жена? Ех, ко ће још о томе главу разбијати! Човек треба све сам да искуси па ће се онда тек опаметити, и с тога баш треба да се Војин ожени. — Тиме је Каменко своју савест потпуно умирио.

Око пет сати седоше Милан и Каменко на кола, пошто се пре тога са Војином ижљубише. Кочијаш ошину коње, и просиоци кренуше се на пут. Војин је дуго гледао за њима и махао руком и марамом, а у ушима му не престано брујао сватовац . . .

Милан и Каменко путовали су дивно; на првој штацији поједоше хлеб и печење, а до села П. смирише и чутуру. У исто село стигли су после десет сати, па одседоше у сеоском бирту, где су се умили, преобукли и дотерали. Пред подне одоше да учине „штатсвизиту“ поп-Марку — тако се звахе Војинов таст in spe. Овај их је са својом женом свесрдно дочекао, особито се Милану обрадовао, кога није већ толико година видео. — Поп-Марко их одведе у гостинску собу. Милан му за тим у неколико речи објасни цел њиховог доласка. После Милановог објашњења прихвати реч Каменко и поче хвалити Војиново имање. Разуме се, да је говорио и што је истина и што није. Рече, да Војин има двокатну кућу, која годишње силну кирију вуче; за тим има још две сесије земље, 12 ланаца винограда; осим тога пун му је подрум вина, а хамбарови жита и кукуруза, на пустари има сто глава волова, а уз то подоста готовог новца у вертхајмовој каси најновије конштрукције.

„Па знате — тако настави Каменко — где толико има, ту и пропада много, кад нема жене у кући. Бадава, жена држи кућу“.

„Тако је, господине“ одговори поп-Марко. „Моја Даница додуше још је врло млада, па је не бих хтео радо удати још, али ја као добар отац не смем кварити срећу мог јединчета, кад се каква лепа прилика појави. Ох! моја је Даница прави анђеол! А уз то дајем јој 6000 ф. готових новаца . . .“

„О молим вас, пречасни господине — прекиде га Каменко — што се новаца тиче — то махнимо на страну. Мом пријатељу Деспићу главно је да добије лепу и ваљану газдарицу, а оно друго је споредна ствар“ (разума се да и то није била истина).

У том уће и Даница унутра, и то са ракијом.

„Ma cher cousine — у твоје здравље и за твоју будућу срећу!“ рече Милан, куцнувши се са Даницом, која је поруменила, поквасила за тим мало усне ракијом, па своју чашицу опет метнула на послужавник. Милан и Каменко разуме се да су искапили до дна.

„Изволите мало „слаткога“ помуди их Даница, али они су се више обазирале на ракију него на „слатко“.

„Страшно се на тебе срдим. Милане, и никад ти нећу моћи заборавити“ тим речима упаде у собу домаћица.

„За што, драга теткице? Та ја бих се пре убио, него што бих вас хтео хотимице увредити!“

„А што нам ниси писао да ћеш доћи с овим господином, па бих сам се ја боље преправила, а овако морате се при ручку задовољити с оним, што се буде затекло“, одговори домаћица са умиљатим смешењем, као

*) Нек ми опрости г. Јаша Игњатовић, што сам употребио овај његов израз. Ја га не бих употребио, да га је он изрекао сада, када се блатом и потвором баца на сри. омладину. Али он је то изрекао још кад је писао „Србина и његову појезију“, дакле још у оно доба, кад је он и сам држао да су н. пр. Кривошијани поред све занемарености своје ипак људи а не — чудовишта, која хоће сри. омладина да нам натури на леђа. И опет извините г. Јакове Игњатовићу из пређашњег доба, јер од г. Ј. Игњатовића из садашњег доба не бих имао шта узети а да се не упрљам.

да се сама диви својој мудрости, како је у исти мах и покарала Милана и позвала госте на ручак.

„О драга теткице, ми ћемо већ тиме бити потпуно задовољни“.

„Немојте молим вас милостива госпо да се због нас узнемиравате. Бар ја бих се несретним осећао, кад би сте се ви због мене трудили, јер ја сам амо дошао, да се са г. супругом о некој важној ствари проразговорим, а никако да вам правим галаме у кући.“ То је држао Каменко за нужно да одгори на домаћинин позив.

„О молим, молим, ви сте нам врло мио гост; али мораћете се задовољити тиме што се буде нашло јер ми се нисмо приправили, чему је једино Милан крив“.

„Молим, молим,“ и тиме се сврши тај облигатни церемонијал. После овога послала је мати Даницу у кујну тамо да надгледа, а у самој ствари с тога, да би се могло комотније говорити о њој а без ње.

Каменко до неба хвали војиново имање и пита, да ли да Војин идуће недеље сам лично дође, да у њих запроси Даницу, односно да ли се сме надати повољном одговору. Попадија са своје стране пристаје; а ако се момак допадне девојци и она њему — она ће дати свој благослов. И поп-Марко нема ништа во преце, само вели, да је нужно да Милан собом понесе и „грундбух-секстракт о свом имању, кад буде дошао да званично запроси Даницу. То је ради реда, да знамо на чему смо, а Даници даје 6000 ф. Проводација је задовољан и вели, да ће се Милан до ушију заљубити кад види девојку.

„Али пре тога — рече поп-Марко — молим вас још за нешто, на које ми као поштени људи морате искрено одговорити. Ја познајем од старива породицу Деспића и мило ће ми бити, ако се с њоме опријатељим. Али ја моју јединицу не бих дао ни за највећег богаташа, кад би овај пијаница био. Пијаница муж је убица своје жене. С тога вас братски молим, да ми искрено кажете каквог је г. Деспић моралног поведенија са тачке зренија на пиће?

„Не пије никад ни капи!“ одговори Каменко свечано.

„Ни капи!“ потврди Милан, пошто је искапио чашицу ракије.

„То ми је мило рече поп Марко простодушно, а Милан и Каменко згледаше се, па хтедоше прснути у смех, али се ипак задржаше, сетивши се озбиљности подлога у ком се налазе.

Најзад их позову на ручак.

„Мени се, Каменко, мути ракија. Неће добро бити!“ шапну Милан Каменку на уво.

„Ђаво нас терао да успут смажемо ону чутурентину. И мени није добро. Почиње већ и језик да ми се преплеће, а и сан ме хвата“ одговори му Каменко опет тако исто тихо, а Милан је само вртио главом.

После говеђине ударише у вино. Поп Марко је изнео неко старо црно вино, што обара људе. Каменко и Милан хтели би да се уздрже, али рђаво су се навикли, да испију увек чашу, кадгод се куцну, а поп Марко, не знајући, да су они неиспавани и да су толико пута мењали пиће, — навали на њих нуткајући их свесрдно да пију.

Код печења наздрави Каменко домаћину, милостивој госпи и велештованој госпођици, којој жели сваку срећу и да се што пре уда. Милан на то удари у „многа љета.“

После тога флаша за флашом иде, а песма се за песмом ори. Милан већ не распознаје тетку од Данице, а Каменка од поп Марка и обратно. Каменко пак тако преплеће језиком, да се и сам озбиљни поп Марко морао насмејати, Милан мисли, да је у крчми код „бокала“, па заповеда тамбурашима да му свирају велико банатско коло. За тим устаде са столице, па поче звиждукати и играти коло. Тако играјући, управо батргајући се неколико минута, дође до дивана, падне на њ и ту заспи после неколико тренутака. Каменко пак са свим је клонуо; руке је метуо на астал, а главу наслонио на руке, па тако је заспао, као што је то његов обичај био да чини у крчми кад се налије.

* * *

Пред вече тргао се Каменко се сна, па чудновато погледа око себе, јер на први мах није се могао сетити, где се налази. Но после неколико тренутака постаде му ситуација јасна, па му и нехотице излетише речи: „Еј Војине, тешко теби, какве си проводације нашао!“

У том истом тренутку тргао се и Милан, а узверени поглед сукоби му се са каменковим. Неколико минута посматрали су се ћутећи, не знајући, шта да један другом рекну. У то уђе у собу и поп Марко озбиљним, управо срдитим погледом. Сад се Милан и Каменко нађоше још у већем чуду. Најзад се Милан колико-толико прибегне приђе поп Марку и рече му дрхћућим гласом.

„Извините, г. течно, што смо се у вашој кући тако заборавили. Али што је било, то се више не да изменити, а може бити да је ово баш и добро по вашу дивну ћерку. Јер ето, какви смо ми, такви је и исти и онај Деспић, за кога треба ваша кћи да пође, па ако хоћете Даницу да убијете, а ви му је подате. Dixi et salvavi animam meam!“ изговори Милан тако, као да му је тежак камен пао са срца.

„Ох хвала вам по сто пута, драга децо, што сте се показали у својој правој боји, те тако спасосте моју ћер од тако грдне пропасти, која јој претијаше. Сад ако хоћете пијте до зоре — ја вам нећу ништа замерати, него ћу вас још из захвалности сам служити.“

„Хвала лепо, пречасни господине“ одговори Каменко, коме је до тог стало, да се што пре очисти из пошине куће, само да не мора попадији и Даници погледати у очи. Такво мишљење делио је и Милан и с тога они одоше и ако их је поп Марко свесрдно задржавао.

Попадији и Даници не рекоше ни „збогом“, већ чим стигоше до својих кола, седоше, па одјурише натраг у варош.

* * *

После поноћи око једног сата стала су кола са Каменком и Миланом пред гостиону код „бокала“. Кад је чуо, да су нека кола стала, Војин је излетео на поље па у нади, да ће чути лепе гласове, раширио је руке, да се са силазећим пријатељима загрли и ижљуби. Милан га одгурну са речима: „Окај се женидбе, већ хајд да пијемо!“ а кад је ушао у крчму, заповеди тамбурашима, да свирају: „вечнаја памјат“.

„Шта је за име света Милане?“ питаше уплахирени Војин.

„Није ништа — одговори му Милан — Тамбураши свирају а ти певај „вјечнаја памјат“ и твојој љубави и твојој женидби. Ето, то је све! — а то мислим да ти је доста.“

Грбави преводи.

(Превађа с немачког Грба.)

Er wurde feierlichst installiert
 Био је свечано ушталовљен.
 In seiner Residenz wird ein geselliges Leben geführt
 У његовом двору води се калфинеки живот.
 Er ist verantwortlich für sein Handeln.
 Он је одговоран за његово трговање.
 Das Volk wird ihn verdammten.
 Народ ће га долмом обградити.
 Er ist auch ein geheimer Rath.
 Он је и тајни точак.
 Das Schwert des Scharfrichtes wird ihn schon erreichen.
 Мач оштрог судца постићи ће га већ.
 Er hat sich aus dem Staube gemacht
 Направио се из прашине.
 Er machte ein Stich mit grün As
 Направио је убод с зеленом стрвином.

Грба.

Р е б у с.

АЦЦЦА АНННА

Решење и имена оних који реше биће штампана (ко жели крупним, а ко жели ситним словима) у 9. броју „Стармалог.“

Збиља! А знате-ли ви зашто „Стармали“ доноси по каткад и ребусе? — Ни то није без неке. То је рад будућа решителности у нашем народу. (Даклем видите, да „Стармали“ ништа не чини без плана и разлога.)

„СРПСКЕ ИЛУСТРОВАНЕ НОВИНЕ“

број 16-ти

доноси овај садржај: 1. Забава. На клизавој стази. Приповетка из српскога живота од С. В. П. — 2. Народни добротвори: Митрополит Стефан Стратимировић, од С. В. П. — 3. Песме: Десет заповеди Божијих од *. — 4. Историја: Седница римског сената од 5. дец. 63 год. пр. Х. од Јована Туромана. — 5. Песме: на висини, од Вл. М. Јовановића — 6. Преводи: Звезда-Бене. Новела П. Хајза превео Ј. Грчић. — 7. Из разних крајева: Пабирци по мојим ратним белешкама IV. Са Цетиња преко Рисна и Кривошија на Грахово. — 8. Уметност: Шта и колко чинимо за уметност? II. од С. В. П. — 9. Научне новости: Астрономске белешке за Марат. Археологија. Метеорологија. Научно путовање. Геологија. Хигијена. Статистика. — 10. Уметничке новости: Сликарство. Уметничка индустрија. — 11. Словенски писци: Аугуст Шеноа. — 12. Уз наше илустрације: Кнежевић Данило А. Петровић. Реци, друго, који је? — 13. Смесице. — 14. Виблогрџија. — 15. Слике: Аугуст Шеноа. Кнежевић Данило А. Петровић. — Венац кнегиње Милене на гробу цара Александра II. — Венац кнежевића Данила на гробу цара Александра II. — Реци, друго који је?

„Српске Илустроване Новине“ излазе сваких 15 дана два пуна табака, а цена им је за Аустро-Угарску 4 фор. полугодишње или на 3 месеца 2 фор., за Србију, Црну Гору 12 динара полугодишње, односно 6 динара на 3 месеца, а за стране земље 12 фор. Претилату у Србији примају

све тамошње књижаре, а у осталим крајевима умољена су г. скупљачи, као и накладна штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме четвртном броју за 1882 ове чланке: 1. Бар се данас неће зепсти! Песма (са сликом) од Чика Јове. 2. Три молитве, црте из живота. 3. Ево шта ја знам о кољиву? Ј. С. В. 4. Ромул и Рем (са сликом). 5. Надај се! Н. 6. Са висине, песма (са сликом) и оцачар од чика Јове. 7. Драговољна смрт једног римског младића (са сликом). 8. Тигрићи и дојкиња им (са сликом). 9. Палчац, по народној приповетци. 10. Умереност. 11. Савет Соки, песма Ђорђа Јовановића. 12. Нсвоља га гони, песма Ј. Г. 13. Пословице и друге мудре речи. 14. Број 3 врло је знаменит. 15. Врабац об зиму. Песма од Пр. 16. Разнолије. 17. Даштања. 18. Нове књиге. 19. Чика Јовина пошта.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу Dr. Jov. Jovanović Wien, Währingerstrasse 9 — „Невен“, чика Јовин лист, излази два пут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 фор., на пола године 2 фор. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 динара или 5 фор. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 нов. на пола године, и шаље се на адресу
Штампарије А. Пајевића
 у Новом Саду.

ОГЛАСИ.

ЈАЈА ЗА ЛЕЖЕЊЕ

од крaсних угаситих врста живине, што се зову Брама и Кохинина, које су боје јаребичине, а тако и пилиће од тих врста живине, разашиле

Јован Требић у Н. Саду,

(1—6.)

(казанџијска улица).

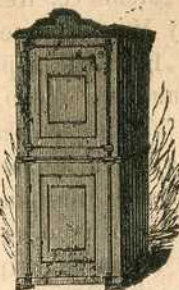
КАСЕ

по најновијој американској
 системи

сигурне од ватре и харе
 из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици а у цени знатно јефтиније. — Наручбине прима и од правља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видети и цене сазнати.

5—35